

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

ORATIO
PANEGRICA

2

DE
IMMACVLATA
CONCEPTIONE B. MA-
RIÆ VIRGINIS.

Habita à

R. P. IOANNE DE PINEDA
Societatis IESV Theol.

inter medios Hispaniæ tumultus, ratione
IMMACVLATAE CONCEPTIONIS
Concitatos,

*Sum insignis SODALITAS S. Crucis in
Hierusalem Nazaraorum, ad cœleste Numen pla-
candum, Supplicationem indixisset, in templo
S. Antonij Hispani, An. 1615 26. Apr.*

unc primum Latine edita, vna cum monitione, de
occasione & fructu, huius. altarum que Oratio-
num, ex R. P. Fr. Luca VVaddingo
Minorita.

M. DC.

XXVI.

COLONIAE

Digitized by Google

Cantic. 2.

SICVT LILIVM INTER SPINAS;

Sic amica mea, inter filias.

Cantic. 4.

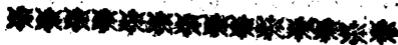
TOTA PVLCHRA ES,

AMICA MEA;

ET MACVLA

NON EST

IN TE.

Monitio ad Lectorem.

DE OCCASIONE ET
FRUCTU SEQUENTIS ORA-
tionis, aliarumque similium Ex R.
P. Fr. Luca Walddingo Minorita,
in libro, cui titulus est: LEGATIO
Philippi III. Et IV. Hispan.
REGVM Edit. Antwerp.

1624.

CVM superioribus Annis, Ma-
gni ac periculosi motus (pro-
pter diversas de IMMACY-
LATA B. V. CONCEPTI-
ONE sententias) in Hispania
Exorti fuissent, qui etiam in In-
diam tam Orientalem quam occi-
dentalem (vbi vulgò appellant) magno
cum periculo peruenerunt; Visum Est
Hispania Primoribus, tam Ecclesiasticis,
quam secularibus, vt placandi Numini
causa, ad Vota publica (Sicut in talibus
periculis ab Ecclesia fieri solet) recurre-
retur: Hinc factum, Vt in omnib. locis, p[er]

cætus ac Supplicationes indicerentur. Atque Archiepiscopi, Episcopi &c. in Synodis; Magnates, ac PRINCIPES in publicis Comitibus; VNIVERSITATES atque Academie in Solemnibus congregationibus; religiones in suis Capitulis, ac cœtibus; Ciuitates in pleno Senatu VOTA PVBLICA, pro pace ac tranquillitate Reipubl. impetranda, nuncuparent. Itaque hac occasione, multa ciuitates, atque Academie, magna cum pompa atque apparatu, suam in his Votis Nuncupandis pietatem ac magnificentiam declararunt; Vti Extrahatur quodam satis fuso, ex Hispania in Belgium, atque inde in Varias Orbis partes, transmissa constare potest. Dabant autem operam, huius pompa atque apparatus directores ac prefides, vti eximium aliquem Concionatorem (quorum in eo regno magna copia est) nanciscerentur, cuius eloquentia, ac pietate, magna eidem celebritati accessisset.

IN hac ergo occasione, Hispalensis Ciuitas (quæ ab Hispanis Sevilia nuncupatur) complures cætus, ac supplicationes instituit, atque extra ordinem, Sodalitatis

litas NAZARAEORVM, hoc est congregatio sodalium virtute ac pietate floridorum. sub titulo S. Crucis in Hierusalem. celeberrimam processionem ac supplicationem per octiduum integrum singulari cum apparatu indixit, ad templum S. Antonij Abbatis, Rogauitque R. P. Ioannem de Pineda, domus Professa ibidem Praepositum, scriptis in librum S. Iob, Ecclesiasten, ac de SALOMONE Commentariis clarum, ac concionandi laude à multis annis celeberrimum, vti prima die concionem, de IMMACVLATA B. V. CONCEPTIONE, ad populum frequentissimum haberet. Quae concio ita placuit Auditoribus, vt multis postea diebus, plurimus de illa apud omnes sermo institueretur; Vnde eam necesse fuit typis Hispanicè euulgare, quam deinde Galli atque Itali certatim in suū idioma transfuderunt. Ex quibus Belga quidā eidem IMMACVLATAE CONCEPTIONI addiētus in paucis, ad laudem eiusdem Virginis, in latinum sermonem transferre aggressus est; vt illius fructus, in alias etiam prouincias, quae dictorum

idiomatum ignara sunt, dimanaret
fructus autem ex hac ipsa oratione aliis-
que similibus (nam à natiuitate an 1614
ad Iuniū anni 1615. in vna Hispali. 500.
orationes de Immaculæ concept. habita sunt)
vti ex publicis supplicationibus ac votis
variis atque multiplices consecuti sunt.
Nam & Pax, tranquillitasq; publica,
qua multum turbata fuerat, restituta
est; & plerique omnes, per totam ferè
Hispaniam, ac varia ipsius regna exci-
tati sunt, vt vno quasi spiritu, ac voce
cõtrouersie de IMMACVLATA CON-
CEPTIONE definitionem à S. D. N.
Paulo 5. tanquam supremo Eccl. Cath.
Capite eiusque Successore Greg. 15. pu-
stularent.

Vnde factū, vt Rex Piissimus Phil. III.
Gloriosa recordationis eiusque successor
Philip. IV. celeberrimas legationes va-
riis temporibus, tum per Reuerendissi-
mum Carthaginensem Episcopum, tam
per Illustrißimum Ducem Albuquerqueium
ad S. sedem Apostolicam dirigeret Lega-
tisq; ipsis non tantum Rex, Regina, Cardi-
nales, Archiepiscopi, Episc. &c. Sed etiã
Vniuersitates, ordines Religiosi, Res-
publica ac Ciuitates celeberrima (Et
in his

in his ipsis non postrema Hispalensis Ci-
 uitas) suas litteras ad summum Pontifi-
 cem CHRISTI in terris Vicarium per
 Legatos ipsos transmitterent. His vero o-
 mnibus, illud tandem effectum est, vt
 confirmatis iis, qua Sixtus 4. tribus de-
 creti, Pius item 5. ac concilium Triden-
 tinum iam ante constituerant, duo
 alia decreta adicerentur: prius à Paulo
 5. quo aduersariis contraria sententia
 propugnatoribus publicum silentium in-
 dictū (ne scilicet in vlllo cœtu corā populo
 B. Virginē, in Originali conceptā asserere
 audeant; sit. n. sonat S. D. N. Paulus V. vo-
 lens scandalis ex debito sui muneris pro-
 uidere, decreuit, & præcepta ac præsentu
 Decreti virtute mandat & præcipit om-
 nibus, & singulis cuiusvis ordinis, & in-
 stituti Regularibus, & alijs quibuscunq;
 tam Ecclesiasticis quàm secularibus per-
 sonis cuiusvis conditionis, status, gradus
 aut ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesia-
 stica, quàm secularis etiamsi specialis,
 specifica & individua earū esset necessa-
 riò mentio facienda, vt in posterum, Do-
 nec articulus huiusmodi à sancta sede A-
 postolica fuerit diffinitus, aut per sancti-
 tatem suam, & sedem Apostolicam fue-
 rit aliter ordinatum, non audeant in pu-

blicis concionibus, & aliu quibuscumque actibus publicis afferere, quod eadem Be-
 atissima virgo fuerit concepta cum pec-
 cato originali. Contra facientes autem
 eadem sanctitas sua voluit, & declara-
 uit, subiacere debere, & subiecit Censu-
 ris, & pœnis contentis in supradictis con-
 stitutionibus suorum Prædecessorum, &
 sua, ipso facto incurrendis. Posterius ve-
 rò à Greg. 15. Sancitum, etiam priuatum
 illis silentium iniungit, mandans: Nō
 priuato sermone, colloquio, aut scripto
 quisquam sententiam contra I M M A-
 CULATAM CONCERTIONEM
 proponere asserere aut docere audeat,
 nisi expresse ei, hoc ipsum à Sede Aposto-
 lica, per dispensationem indultum fuerit.
 Ita enim præcipit. Gregorius 15. suo
 Decreto ex eisdem causis euitan-
 ti scandala, dissensiones, atque discordias
 in populo Christiano, que pari ratione o-
 riri possunt, & vt accepit, in aliquibus
 Regionibus iam orta sunt, ex sermonibus
 priuatis occasione assertionis affirmatiua,
 extendit & ampliauit etiam ad priuata
 colloquia & scripta. Mandans & præci-
 piens omnibus & singulis supradictis
 de cætero, donec articulus huius-
 modi

modi à sede Apostolica diffinitus & per sanctitatem suam & sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, neque etiam in sermonibus & scriptis priuatis audeant asserere, quod eadem Beatissima virgo fuerit concepta cum peccato originali, nec de hac opinione affirmatiua aliquo modo agere seu tractare, exceptis tamen, quibus à Sancta sede Apostolica fuerit super hoc simpliciter indultum. *Quibus omnibus, sic constitutis ac decretis, illud vnicum restat; vt dicatur, eã sententiã de fide esse. Ad quod quidem impetrandum præterea quadã per superiores (de quibus dixi) legationes adiumenta subministrata sunt, præcipuè verò quando coram Paulo V. Pontifice, quinque piz sententiæ fundamenta fusè admodum atque perspicuè explicata sunt. Quorum primum sumitur ex S. Scriptura per S.S. Patres explicata.*

Secundum Ex auctoritate Ecclesiæ.

3. Ex Approbatione tantorum Pontificum.

4. Ex communi attestatione Doctorum nostri sæculi.

5. Ex Vnanimi totius populi Christiani consensu.

Qua fundamenta, si aliquāto accuratius
 cōsiderentur ab ijs, ad quos res ista per-
 tinet, facile impetrabitur, ut determi-
 nent, piam sententiam. Quod nemini
 mirum videri debet, si apud seipsum re-
 putet, non pauca olim fuisse, de quibus,
 non pauci dubitarent, qua tamen hoc
 tempore de fide apud nos sunt. Multa e-
 nim hoc saeculo credimus, & tenemus pro
 fidei arcantibus, qua in aliis anterioribus a-
 etatibus sub parua, aut nulla probabilitate
 fluctuabant, & multa sunt iam pro fidei
 articulis definita, qua apud plures, ex an-
 tiquis Doctoribus, duram sunt passa re-
 pulsam, & non leuem apud priscos Pa-
 tres sustinuerunt contradictionem. I. ve-
 rum esse baptismum, qui ritū ab Hæresi-
 cis confortur, modo docet Ecclesia; quem
 tamen nullum esse Cyprianus, & duo con-
 cilia Africana contendorunt. II. Ioannes
 XXII. voluit credi, neminem ante Iudi-
 cium diuinam essentiam videre, quod
 falsum esse temporis tractu clarè in-
 notuit, & Benedictus XII. definiuit. III.
 Innumeri fuerunt ex prioribus Ecclesia
 Doctoribus, qui vel clarè docerent, vel
 non obscurè insinuarent Angelos esse car-
 porcos, cum modo constans sit Theolog-
 um sententia esse omnino spiritaliter. Ad

Augustini vsque saculum. & ipsa eius a-
 tate quantum fluctuatum sit circa ani-
 ma originem; tamen vera, quam modo
 sectamur, sententia est eadem à Deo im-
 mediate creari IV. Quot fuerunt Patres;
 tam Graeci, quam latini, qui peccati com-
 missi, & proprii venialia Virginem San-
 ctissimam arguerent? At tamen Ecclesia
 diligenti & longa facta discussione edo-
 cta est à spiritu S. contrarium, prout do-
 cuit Concilium Trident. sess. 6. cap. 13.
 Non aliter in hac nostra controuersia e-
 uenisse iudicabit, qui omnem totius rei
 progressum aduerterit. Qua cum mul-
 tis in Hispaniis nota atque Explora-
 ta sint, facile adducor, vt credam, Hi-
 panos, qui tam eximie pra alijs natio-
 nibus pro hac veritate afferenda labora-
 uerunt, non, nisi re perfecta quieturos;
 donec scilicet, is, qui potest, desinat:
 de fide esse sententiam, qua asserit: B. V.
 SINE VLLA PECCATI ORIGINALI
 LABE CONCEPTAM ESSE.

SED his omisis, orationem ipsam
 audiamus.

Errata sic corrige.

PAg. 26. l. 15. sit leg. fir. ib. l. 27. fruituris. At
p. 27. l. vlt. xqualiter. p. 29. in fine ad mar-
ginem Gen. 49. p. 30. l. 4. à fin. muliere p. 32. l.
à fine adde non egredietur p. 33. l. 6. à fine Et l.
id. p. 34. l. 13. Hominis Dei p. 38. l. 7. in marg. a-
lio l. ar. i. p. 43. l. 5. inquit. ib. ne l. non. ib. l.
9. at ib. l. 17. qualis ib. l. 19. peccato. p. 44. l. 5.
adde ne com. p. 45. l. 8. quem p. 48. l. 18. patefa-
cis. p. 53. l. 9. multos p. 57. l. 5. Acernensis ib. l.
10. subiungo ib. l. 11. sentientes p. 58. l. 1. persti-
tisse p. 59. l. 8. & Eccl. p. 63. l. 6. Et l. ar. p. 69. l. 5.
à fin. l. 1. 6. 5.

De qua

*De qua natus est Iesus, qui vocatur
Christus Matth. 1.*

HAc virginis immaculatæ cõ-
ceptionis die, tres ordines
ducum, gubernatorum, &
regum populi Dei, in Euangelio le-
gimus, quorum quisque 14. conti-
net, quorum fipis & summa est: *De
qua natus est Iesus, Salvator, Rex, vn-
ctus, & sacerdos, Matt. 1. Singularis
Domina Regina, excellens & san-
cta sine pari, à quo; peculiari gra-
tia, ipsius mater effecta fuit, hæres
gratiæ instituta, ab Adamo accipiēs
naturam labis omnis expertem. Sed
ad eorū, de quibus acturi sumus, ia-
ciēda fundamēta, operæpretiū fue-
rit paucis exponere, quo in statu
modò versemur. Qui haud vide-* Luce, 10,
tur ab similis ei, qui S. Ioanni Ba- 68,
*ptistæ nascenti fuit; cuius historia
vt explorata cunctis; ita eius adiun-
adiun-*

Etā notata paucis, nec tantum æsti-
 mata utpote res mutæ, quæ vix stre-
 pitum vllum edunt, signis animi
 concepta deteguntur, interrogatur
 mutus, & operibus respōdetur po-
 tiùs quàm verbis. Pueri parentes
 duo sanctissimi senes, Elisabeth
 sancta eademque pijsissima femina
 Zacharias sanctitate & sacerdotio,
 venerādus māserat mutus ab An-
 geli visione per nouē mēses & am-
 plius ad octum vltq; filij, tēpusq; cir-
 cūcisionis & nominis indendi; do-
 mum affluentibus cognatis paren-
 tibus, vicinis, & amicis, pro se quis-
 que gratulantibus potissimum ve-
 rò Puerpera, quæ sola grates refer-
 re poterat. quanquam & senex om-
 nibus quibus fiebat præsens, vultus
 & oculorum serenitas, qui nihil ni-
 si lætitiā spirabant & radios ignis
 Spiritus sancti, quo totus cōflagra-
 grabat, haud pauca loqueretur.
 Queritur quod nomen puero dā-
 dum? quis dubitat vocandum no-

mine Patris Zachariam, filium tot
votis experitum à pareniibus, qui-
bus nulla spes alteram suscipiendi
Audit hoc sancta Puerpera, nequa-
quam, sed vocabitur Ioannes, Nul-
lo modo Zacharias, sed Ioannes,
quod est gratia: urgent agnati, quia
nemo est in cognatione tua, qui
vocetur hoc nomine, quis tuorum
vocatus est gratia? nequaquam, sed
vocabitur Ioannes; filius meus
gratia est vocandus. Mirantur om-
nes mentem puerperæ. O si, excla-
mant, sacerdos & pater familias
haud esset mutus, vno verbo qua-
estionem solueret, ipsius non vxoris
staret iudicio, nutibus loquamur
fors nos intelliget, aut nos illū. Nu-
tibus agitur, ostenditur puer, Za-
charias eodē, quo vxor afflatus Spi-
rituū capite inclinato annuit, Matrē
& filiū digito notans, qui quæstio-
nem instituerant, vel nolebant in-
telligere, aut rudes erant; hic vide-
batur idē cum vxore sentire, Alij qui
magis

magis consuetudinem tot sæculis
 receptam, attendebant extra fami-
 liam nomen quærere impossibile
 iudicabant, videt varia sentientes
 Zacharias, confusionem notat, fla-
 grat tollere; sed quid agat? loqui nõ
 potest, sed modo quo potest, poscit
 pugillares, scribit omnibus suspensis,
 & quid scriberet aspiciētibus, *Joan-
 nes est nomen eius, gratia est nomen e-
 ius*; attoniti se mutuo respectant a-
 mici, sed nihil amplius inquiren-
 dum. soluit Deus linguam sacerdo-
 tis, & in sacras illas erumpit voces:
Benedictus Dominus Deus Israel;
 Nunc ad rem nostram. De conce-
 ptione magnæ virginis agimus pie-
 tas & deuotio, sancta est anus, val-
 dè prouecta & annosa in Ecclesia
 Dei, ab ipsius incunabulis ad no-
 stram vsque ætatē vocaturq, Elisa-
 beth, quod sonat; Deus saturitatis
 aut Deus quietis. O quàm verè san-
 cta hac pietas leges est gaudij, con-
 solationis & quietis animæ, sum-

attentè

attentè perpendit abundantiam gratiæ, quam Deus in matrem copiosissimè effudit. videtur ergo pietas concepisse, & in lucem festum hoc edidisse, & vt à se genitum diligit, aitque nomen conceptionis esse *gratiam*, quam bonitas diuina matri suæ communicauit. Non deest qui aduersetur & dicat: quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine. nullus est ex Adæ filijs virili ex semine propagatus, qui cōceptus sit in gratia aut gratia nūcupetur nemo, nemo in cognatione tua. Sācta anus pietas Dei afflata est spiritu, cōstans & firma perseuerat, aitq; gratia est, futura est gratia, gratia est nomē eius. Haud ita vocetur, vt pater, peccatum, culpa nūcupetur, nequaquam, O si Pater familias sacerdos & pontifex summus loqueretur! nec mutus persisteret! Omnē dubitationē tolleret. sed quia verba eius non possumus, nutus saltem intelligamus, quos iā
 diu

diu ingeminat, & qui sufficere, si
 vellemus, possent; clarum signum
 est concessisse indulgentias & ex
 thesauro ecclesiæ spiritualia dona
 deprompsisse ei qui sanctitatem &
 puritatem conceptionis virginæ,
 in visceribus matris sanctæ Annæ
 (de hac enim & non de nescio qua,
 quā tibi fingis, aiunt sacri pontifi-
 cum canones & Conc. Trid. sess. 5.
 Sixtus 4.) celebravit. signū evidens
 officium Ecclesiasticum missamque
 hac de celebritate instituisse; Apo-
 stolicam sedem hoc sub conceptio-
 nis nomine religionē aut religio-
 nes approbasse, signum apertissimū
 conceptionem immaculatam mi-
 randam, prodigium, eiusque cele-
 britatem sanctā piā laudandā nū-
 cupasse. Qui post tot signa non in-
 telligit sic ut asserere possit, se non
 intelligere; haud tamen is qui acu-
 tē, & faciliē intelligere possit repu-
 tabitur. sed accipit sacerdos pugilla-
 res & mittit ad scripta in extraua-
 gan-

gantibus & Decretis ; Quæ
clariora signa desideras ? spero in
proximo esse vt Spiritus cœlestis
soluat diu ligatam linguam, vt præ-
cinat festiuissimū, *Benedictus*, to-
ti ecclesiæ, omnibus indicens si-
lentium. hic est hodiernus status,
fauore nobis opus est, loqui
vt possimus. *Dignare*
te laudare te virgo
sacrata.

De qua

§. I.

*De qua natus est Iesus, qui vocatur
Christus Matth. 1.*

Celebratur Sanctissimum Sa-
cramentum, & mundissima cō-
ceptio Beatissima Virginis. Gaude-
rem, Auditores, his verbis, pro the-
mate vti posse, & in solas mundi-
tici huius Virgineæ laudes excur-
rere. Varia enim hic argumenta
congerere, rationes, coniecturas ad
eam asserendam, proponere; præ-
sertim ijs, qui tot & audiuerunt, &
scilunt, videtur superfluum: persua-
dere ijs, quibus id ita est perlua-
sum, vt potius oculos sibi erui
passuri sint, quàm hanc veritatem
cordibus auelli, erit, abs re: explica-
re ijs quibus res ea ita est explora-
ta, haud est nostri instituti: vndique
conquirere ad hanc firmandam di-
cta, testimonia, figuras vtriusque
Testamenti, & sacrorum codicum
à primo, quem scripsit Moses ad vl-
timum, qui est S. Ioannis, licèt sit

facile, nulloque negotio fieri possit; at longum nimis: Testes convocare ad veritatis huius confirmationem, non solum recentiores, sed & antiquiores ducto ab ipsis Apostolis initio, primisque Episcopis, & Doctoribus, sæcula singula percurrendo, & ætates Ecclesiæ, ab ipsius incunabulis, ad nostra usque tempora, erit quærere materiam contentionum, & clamorum potius, quàm pietatis, & consolationis. At nunquam est abs re munditiam Virginis celebrare, quando cum eius laudibus, diuinæ etiam inuoluuntur, thesauros sanctitatis Dei efferendo, quibus creaturas suas opulentat: accedit quod & simul puritatem filij asserimus, extollimus Sanguinis Christi vim, qui animorum maculas eluit, quibus erant infecti, nec sinit amplius infici; seges insuper gaudij haud mediocris surgit, dum contemplamur decorem filiaë vnus Adæ: tale decus Ecclesiæ, tam magnum be-

Ecd. 43.
23.

nificentia diuina argumentum
 vnde Iesus filius Sirach Benedicen-
 tes Dominum, exalate illum quan-
 tū potestis, maior est. n. omni laude;
 Conabimur huic præcepto quan-
 tum in nobis erit, satisfacere, com-
 putum quoddam faciendo cum
 Isaia, magno Propheta, & cultore
 Virginis illius absconditæ singu-
 lari, cuius hodie retegit Ecclesia
 mysteria abditissima, *purissimam*
nempe conceptionem, cui priuilegio
 magno datum est, eam contempla-
 ri propius: quam cæteris Prophe-
 tis. Et accessi, inquit, ad Prophetis-
 sam. Computum & summa habe-
 tur cap. 5. Consummatio abbrevi-
 uata inundabit Iustitiam. facturus
 est Deus summam, Epitomen,
 compendium nullis terminis clau-
 dendam, immo ita ingens, vt al-
 ueo egressum, riget cuncta, ditet-
 que donis infinitis. Summa mirè
 extensa. Epitome dilatata, compen-
 dium tot bonorum cui vnquam
 visum? quamuis in eo intelligendo

Isai. 8. 3.

haud magna sit difficultas, cum de
 Christo id intelligant non solum
 Augustinus, Cyprianus, Tertul-
 lianus, sed & Apostolus, qui eun-
 dem in sensum loquens, *Proposuit,*
inquit, omnia instaurare in Christo.
 proposuit pater æternus Christum
 compendium facere omnium re-
 rum, officiorum, dignitatum, & ut
 legit Hieronymus, & Tertulianus
 & responderet textui græco, *Recapi-*
talare omnia in Christo, omnia con-
 stituendo in Christo, quæ erant Eph. 1.
 hinc inde sine suo decore dispersa.
Instaurare ut ait Gregorius, repa- Greg. l. 11.
 rare, & pristino decori restituere moral. c.
 quæ sine honore iacebant, vel ut 10.
 alio loco legit Tertulianus *Reci-* Tert. l. 5.
procare omnia in Christo, ut omnia in Marc.
 conuenirent cum Christo & cum c. 17.
 omnibus Christus. Ipse quidem
 ut supremum caput, & omnium
 perfectio: cæteræ autem res cum
 ipso, ut ipsius figuræ, opera, repræ-
 sentatio, ipsum contuendo tan-
 quam perfectionem suam, in quo

omnia perfectius consistunt. Numeremus igitur, Christum epitomem constituendo trium illorum ordinum Euangelij, quatuordecim continentium, & aliarum personarum, dignitatumq; de quibus Euangelium non agit. Moses, Iosue Samson, Gedeon, David, & alii, qui tutati sunt ab hostium incurſu populum Dei, quid valent? Saluator fiat omnium epitome in Christo, & in fine computi. ponatur *Jesus*, perfectus Saluator *Consummatio abbreviata*. Tot Reges David, Salomon, Roboam, Ozias, Ezechias, & reliqui, quid conficiunt? Regem unctum, adde ergo *Christus*, sic unctus Rex & in illo duæ dignitates clausæ. Sacerdotes ab Adam Abel, Noë, Melchisedech, Abraham, in lege naturæ: Aaron & cæteri in lege scripta, quid valent? Sacerdos. addatur Christo unctus Rex, & unctus Sacerdos. *Iesus, qui dicitur Christus*. inita est

summa

*Tertii. l.
de meno.
c. 5.*

summa, consummatio abbreviata, probatio fiat an bene sit inita? Elucescit res in illo *inundabit iustitiam*, terminos enim prætergreditur, sanctitate omnia inundat: in eo quod cursum ordinariū haud seruat, nec solito more cum filijs Adæ agit. At in quam præcipuè inundat, & insolitis muneribus afficit? Matrem suam *De qua natus est*, efficiendo ut à lege communi exempta, concipiatur sine peccato Adæ. Si probatio hæc fuerit recta, computum bene factum constabit, & summam perfecti Saluatoris, potentis Regis, æterni Sacerdotis conuenire Christo, *Iesus qui vocatur Christus*: compendium se extendendo, & gratiam infinitam conferendo.

§. 2.

AC in primis ad fortitudinem, felicitatem, & triumphū perfecti pertinet Saluatoris, ita iniustum tyrannum spoliare, in libertatem mittere captiuos, ut ali-

quos è vinculis liberet, quibus miserè constricti erant, alios nunquã capi siuerit, sed effecerit vt perpetua & beata libertate fruerentur: illos è seruitute peccati exonerit, hos ne in eam incidere laborarent.

Gen. 41. Iosepho, lingua sua Ægyptiaca Pharaon, gloriosum, mysterijsq; plenum Saluatoris mundi nomen imposuit, ob quæ merita? Ob vindictam, tempore illius longæ famis, prudentiâ suâ, ab interitu patriam. Rogo, hac in afflictione, æqualiter omnibus est subuentum? Haud sit probabile. Perierint aliqui, imo & multi, præsertim externi & ab Ægypto remoti, quibus nec sufficientes erant vires, aut media ad conuolandû in Ægyptum, Iosephi prudentia, & munificentia fruituri. Atque quibus incubuit fames, accedebant tempori, præsentis Ioseph occurrebat indigentia: redibat fames, redibant & ipsi ad remedium, sicq; ea alternatione vitam conseruarunt.

uarunt. Alij industriâ eiusdem Saluatoris, tantum abest vt famis seuitiam sint experti, quin potius securi omnium bonorum felicissima copia sint potiti. Quis? Ipse Ioseph, Rex, Regina, Domus Regia, Sacerdotes. Vocetur Ioseph Saluator mundi; Domus Regiæ, Regis, Sacerdotum Redemptor, quibus non fuit vnquam molesta fames, eorum etiam, qui eam passi, ab ipso Ioseph sunt adiuti, eorum etiam aliquo modo, qui ea contabuerunt: quibus, si Iosephi opem implorassent, fuisset subuentum, cui cuncta suppetebant.

Vniuersalis est fames, quæ affligit Filios Adam, in terra sterili natos, & ex se nihil nisi spinas & tribulos producente ob parentis scelus extorres è fertili illa, omnibusque bonis exuberante: remedium, salutem, & vitam in vno Redemptore, Salvatoreque consistere voluit Deus: at non omnes salutis & remedij illius æqualiter participes

sunt qui fame pereant, sua nõ Saluatoris culpâ; alij fame diu passi, ab illa Saluatoris munificentia liberantur; est deniq; qui nec ad vnum instans eam lenfit, omniũ bonorũ genere affluens, Diuitijs gratiæ, & sanctitatis abundans, nempè Saluatoris eiusdem Mater: *de qua natus est Iesus.* nemo gloriæ, & excellentiæ tanti deroget Saluatoris, aliquem ex dictis saluandi modis negando; aut decori Ecclesiæ, quæ hac gratiarum varietate mirè insignitur; nec hoc honore spoliandi filij Adæ infamitributo obnoxij, qui huius filie Adæ priuilegio glorianitur: nec huic loco S. Pauli tantum auferendum mysterium 1. Cor. 7. *in omnibus, inquit, Diuites facti estis in illo, ita vt nihil vobis desit in vlla gratia.* Quem cumulum diuitiarum in suam Ecclesiam non effudit Redemptor, ait Paulus, & licet non omnes in vnum, has tamen in hos, illas in illos, ita vt omnes in tota reperiantur Ecclesia *in omnibus*, nulla est gra-

gratia quæ ei desit, aut possit expe-
 tere, & non habeat. est gratia quæ
 peccata mortalia actualia delet, &
 ab illis præseruet; est, quæ venialia,
 & ab illis præseruet. est, quæ origi-
 nale, & ab eo præseruet; & hæc cui
 per merita filij, nisi Matri debuit
 conferri? vt Matre hac ditata, & a-
 lijs, copiosissimæ redemptionis o-
 pere filius insigniretur: & hac mi-
 raculi plena gēma eius spōla Eccle-
 sia gloriaretur, nec haberet quod
 desiderijs adderet: vt nihil *desit in*
ulla gratia. quæ gratia confertur
 Virgini Matri, filix primogenitæ
 filij sui Redemptoris, vt bene con-
 siderat S Bernardinus Senensis, ei Bern.
Serm. 61.
n. 1, c. 4.
 primogenitæ nomen attribuens;
 nam si primogenitus est, in quo pa-
 rentis elucet robur, initium cura-
 rum & Dolorum, donis cumulatus,
 & fratrum Dominus: hæc enim
 fuit definitio primogeniti à Iacob
 prolata, *Ruben primogenitus meus, tu* Gen. 9.
fortitudo mea & principium doloris
mei, prior in donis, maior in Imperio.

Virgo primogenita, Redemptoris, prior in donis, maior in imperio, primitiæ fortitudinis diuinæ, Patris noui sæculi, exemplar redemptionis peccatorum, ab omnibus, etiam à primo, & præcipuo, quod est originale, immunis; præcipuū suæ victoriæ trophæū, & saluationis & titulus siue epigraphæ Iesu, ob quā (gratiam dico, quæ Virgini est collata, ab originali macula eximendo, & tantam excellentiam Redemptoris obtinendam) sanguinem effudit potius, quàm ad reliquum genus humanum redimendum, licet omnes ab Adamo, ad vltimum hominem fuissent saluandi. Bernardinus: *plus pro ea in mundū venit, quā pro omni alia creatura: & sic magis in B. Virgine, quàm in cæteris creaturis Saluatorem ostendit.* hinc de Virgine intelligo, quod de mulieri forti est scriptum, *confidit in ea cor viri sui, & spoliis non indigebit.* plus hanc seruasse æstimat filius & sponsus huius Viraginis, quàm

cætera quæcumque spolia ab hoste
 retulisse, & ad domum suam ornân-
 dam plus hæc gemma cōfert, quàm
 quæcumque ex bellis rapi potue-
 runt. Sit ergo hæc Virgo, & imma-
 culata eius puritas Decus Iesu, &
 præcipuum Sux Saluationis tro-
 phæum, sit columna victoriæ posi-
 ta in ingressu templi Dei, & Eccle-
 siæ suæ, quæ etiam visum proster-
 nit hostem: *qui vicerit* (inquit E-
 uangelicus Propheta) *faciam illum* Apoc. 3.
columnam in templo Dei mei, & foras
non egredietur amplius, & scribam su-
per eum nomen Dei mei & nomen ci-
uitatis Dei nouæ Ierusalem, & nomen
meum novum in Basi huius colu-
 næ triumphantis insculpantur hæc
 verba, *foras non egredietur. Nomen*
Dei mei, Ierusalem noua, Nomen ci-
uitatis noua. Iesus, Nomen meum no-
uum. qui quatuor sunt tituli Christi,
 & Matris eius ; primus : *foras non*
egredietur, firmitas, constantia, per-
 petuitas, mansionis in templo Dei,
 in eius præsentia, gratia, nunquam

vñibus profanis inferuiſſe, nec ſer-
 uiturá, & foras non egredietur. Gé-
 mæ, eo magis cenſentur gemmæ,
 quò plus lumine tuo ſolem refe-
 runt, vnde pretioſiſſimæ ſtellarum
 adinſtar fulgent, quarum vna eſt
 quæ à naturalis Selenites dicitur
 vel Lapis Lunæ, de qua Plinius; *I-*
maginem Luna continet redditque e-
am in dies ſingulos creſcentis, minu-
tiſque numero. eo vſque perſtingere
 gemma poteſt, vt ſolem tantum re-
 ferat, quantum Luna, vt eam vi-
 deatur intra ſe conſpicere, eo, quo
 eſt in cælis modo, iam noua, iam
 creſcens, iam plena, iam minuens.
 ſed eonè aliqua pertigit vt ſolé ip-
 ſum referret, qui lux eſt quæ nec
 creſcit, nec decreſcit? non; hæc eſt
 rara, miraculoſa gemma quam poſ-
 ſidet Deus, & in ſe claudit, eo mo-
 do & tam conſtanter, vt in perpe-
 tua luce manſerit, nec lux ab ea vn-
 quam reſceſſerit. *Et foras egredietur*
 Sunt gemmæ reliqui Sancti, ſed ta-
 men creuerunt decreuerunt in lu-

Plin. 37.
 6. 10.

ce, gratia, & Sanctitate : non semper fuerunt in templo Dei, non semper fuerunt columnæ, non semper ipsius tituli : nam, vt minimum dum fuere concepti, viuereque cæperunt, auersi ab eo fuerunt. *foras, foras* ; at Sanctissima Virgo, semper intus, *foras non egredietur*. Secundus titulus qui in hac miraculosa columna insculpitur est *Nomē Dei* : nomen; id est filij Dei incarnati, nā ita vocatur *Nomen Domini*. *Isaias* : *Ecce nomen Domini venit de longinquo*. *Isai. 30.* Iam venit licet non ita prope sit nomen Domini, filius nempe ipsius; qui dedit nomen, famam, & gloriam æterno suo Patri; cuius prædicatione, sanguine, & morte, notus, adoratus fuit à mundo : *Ecce nomē Domini*, & vt magis pateret & esse nomen Filij Dei incarnati, dicitur hic nomen Dei mei; q̄ est, ac si diceret, Deus, qui vt fieret homo & frater noster, fieri voluit particulari modo De⁹ noster, *Nobiscū Deus*.

Gal. 2.

Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me, hic est Nomen Dei mei. hic ergo Deus incarnatus sculptatur, scribatur, & imprimatur in purissimis ipsius visceribus. Tertium elogium est: Hierusalem noua, ne dubites hanc columnam esse ciuitatem Dei, domum magni Regis, & nouam Hierusalem, sponsam noui Salomonis: Quartus est titulus: Nomen meum nouum. quod est, Iesus Saluator, Redemptor, nomen proprium Nominis Dei, cuius virtus & potentia mirè eluxit in Beatissima Virgine, sine peccato concepta, quæ indidit Redemptori suo nomen nouum, Iesus, cum nouitate, singularitate, & raro, extraordinarioque modo Saluatoris, Redemptoris, ob se præferuatam. De qua natus est Iesus.

S. 3.

2. **T**ALIS regina & sponsa decet
Maiestatem tanti Regis.
Regius Propheta extollit Regis

magnificentiam, ex decore vestium ornatus, & gemmarum Reginae sponsae. Et hanc Reginae pulchritudinem, & ornatum, constituit in eo, quod ijs vestibus, eaq; cura compositis vteretur domi, quibus in publico: *omnis gloria filia Regiae ab intus.* psal. 44. Sed quod hic mysterium latet?

Multum minuitur opinio pulchritudinis, si aliquando quid soliti decoris deesse videatur, multumque decedat Majestati Reginae, si nihil minus expectans male compositum reperiat: nam si tunc aliquis minus pulchram iudicet, apparet, non omnem eam pulchritudinem, quae de foris videbatur, fuisse naturalem, sed partem ornatus ceu summa necessitate. Ideo quae pulchritudinis summa aucupantur, nihil magis horrent, quam intra domesticas parietes, et improviso occupari. Reginae Salomonis sponsa, haec cura opinionem sui decoris fouebat, ne in aliquo palatii Angulo, minus splendens, & formosa occuparetur, quam dum

per plateas incedebat, Regina mea,
 Domina, & Mater veri Salomonis,
 pulcherrima semper, ornata, & cō-
 posita, conseruans decorem & pul-
 chritudinem suam, in angulo vitæ
 suæ maximè recondito, qui fuit pri-
 mum instans *Beata conceptionis*, non
 secus ac cū se mūdi aspectui obtu-
 lit, cū nata est, & vixit, formola ap-
 paruit. *Ab intus, ab intus*. Nemo est
 nec in cælo, nec extra, qui asserere
 audeat vidisse se eā aliquo tēporis
 pūcto, minùs ornatā, aut fædatam,
 nec ipse Deus. Reginam iudicarunt
 eam Angeli, & Cherubini, cum cō-
 ceptam viderunt, & cum vita, *filia*
Regis, cum omni ornatu, pulchritu-
 dine, Maiestate, & gloria necessaria,
 vt eam Seraphini honorarent & ad-
 orarent, *omnis gloria*. Et sic conue-
 niebat, vt qui à supremo Domino
 in excubijs erant constituti, vt eam,
 statim ac esse inciperet, viderique
 posset, in recondito licet vitæ an-
 gulo adorarent. nunquid absonum
 erat, vt dicere possent Angeli, cum

primùm eam vidimus, visa est nobis
 scœdata, turpis, nigra, quàm meritò
 quis auersaretur? Non, non. consti-
 tuerat eos Rex vt agnoscerent eam,
 admirarentur, adorarent. à 600 an-
 nis Fulbertus Carnotēsis: *Quanta, in-* Serm. in
quit, putamus promissio fuerit Sancto- orsu Virg.
rum Angelorum circa tam Deo gra-
tissimos parentes ab initio sua procrea-
tionis, & excubatio super tam ingentem
sobolem. Nulli fidelium dubium est, quin
circa eam omnis frequentia celestium Serm. 10
agminum insigilabat, utpote quam su- de nativ.
pra se exaltandam minimè ambige- Virg.
bant. & S. Vincētius Ferrerius, ad e-
um sensum ait, Angelos in Cōceptione
Beatissimæ Virginis duxisse choros
& festum magno plausu celebrasse,
Non credatis, quod fuerit, sicut in nobis
qui in peccatis cōcipimur & nutrimur,
Sed statim postquam corpus fuit for-
matum, & anima creata, tunc fuit san-
ctificata. Tunc, tunc in primo
Conceptionis instanti: Et statim
Angeli in celo fecerunt festum Conce-
ptionis & haud dubiè celebratum est
festum

festum ab Angelicis illis ordinibus magno cum triumpho, cum ab Ecclesia militante tanta pietate, peragatur, sitq; adeò sanctum, vt supponit doctor ipse Angelicus hac de celebritate agens: & sic conueniebat, vt disponderet omnia summus ille Cæli Monarcha, vt honor, què deferebat Matri & Spõz suæ, esset insolitus: vt legimus Artaxerxem pulcherrimæ suæ Esther detulisse, cuius historia est notissima, & illa *lex non pro te, sed pro omnibus*, forsitan eius circumstantiæ non adeò ab omnibus notatæ: in discrimine illi suo, & periculo vltimo suæ gentis, imò & vitæ propriæ, si haud vocata, ingrederetur ad Regem, *Immo ait omnium Rectorem & Saluatorem Deum.* Felix initium. Induit vestes quales tantam Reginam decebant, *cum regio fulgeret habitu*, vultu toto decorem spirans. *I, sa resco colore vultum perfusa.* Sanguis inuenitur, qui decorat, & delet peccata, & maculas auferit, nec amplius vbi est, redire sinit

Th. 3. p.
27. alio.

6.
Esth. 5. &
15.

Ingreditur duabus pedisequis
 comitata innixa vni, altera cyclo-
 dem ferente. Sedebat in folio Ar-
 taxerxes, cum magna maiestate, &
 demonstratione potentiae suae seue-
 rus, terribilis, cuius aspectus terre-
 bat adstantes. *Residebat super solium*
regni sui, indutus vestibus regis, auro-
que fulgens & pretiosis lapidibus; erat-
que terribilis aspectu. qui videretur o-
culis ferre capitis sententiam. Cum-
que eleuasset faciem & ardentibus o-
culis furorem pectoris indicasset, Regina
corrui, & in pallorem colore mutato,
lassum super ancillulam reclinavit ca-
put. quam miserandum spectare for-
mosissimam Esther absque colore,
 pallidam, & seminecem. Et visit
 Deum Matrem suam, & Reginam
 caeli, iratum, oculis sanguineis Iudi-
 cis faciem indutum, & mortem mi-
 nitatem aliquando fuisse intuitum?
 imò mortuam, & pallore origina-
 lis culpae horrendam? Aspiciens il-
 lam Assuerus non iam vt Iudex se-
 uerus; sed vt medicus, sponsus bo-
 nignus

T. 2. c. 4.
3.
Ios. 15.
13.3.

nignus: *Conuertit Deus spiritum Regis in mansuetudinem & festinas ac metuens exiluit de folio, ne illic moreretur.* Iosephus Gorionis filius, *territus Rex vehementer fleuit super faciem*

Esther, decidebant eius lachrymæ super vultum Esther. O Lachrymæ, & merita Christi Saluatoris, quæ, eū in quæ cadunt, saluant, dant vitā & à morte præseruant. Et tandem miranda illa verba profert: Ego sum frater tuus, noli metuere, non morseris: non enim pro te sed pro omnibus hæc lex constituta est. Sed si pro omnibus, quomodo non pro te? pro seruis, non pro Regina, non es tu vna ex omnibus, sed extra omnes, quia iuncti omnes non tibi æquivalent. In textu græco est; Confide, non morieris, quoniam commune præceptum nostrum est. Licet sit lex communis, hæud tamen te tangit, non vescitur Rex ordinarijs, & communibus, sed particularibus & extraordinarijs. & ei qui in communitate viuit, iungit medicus, morbo exigen-

te, abstinēat à communibus & ordinarijs, particulare quid habeat, Eunti præterea ad officinam quampiã Mercatoris amici, si roget pretium mercis cuiuspiam, hoc datur, inquit, cæteris, at tibi minori. *Commune præceptum est*, pro omnibus, non pro Regina, cui aliquid peculiare tribuendum. Quamuis quid quod per præceptum commune intelligendum sit, hoc videtur, commune scilicet Regi, & Regina; tanquam legislatoribus, qui à lege exempti sunt. Regi quidem, quia legem tulit, ac ideo ex Iure haud legi subditus; Regina, priuilegio communicationis & gratiæ. vt hoc in casu explicat Ioseph Gorionides in verbis Assueri: *Lex ista nihil Domini habet in te, eo quod tu sis Regina & confors mea.* Gaudes Legislatoris priuilegio, quia Legislatoris cõiux. *Accipiensque sceptrum aureum dedit in manum eius, in signum exemptionis, quod alius Iosephus significantius, sceptrum in manus eius in-*

Ioseph. 1.
31. c. 5.

et *uii.* Qui sceptrum gerit, imperat, fert leges, nec illis adstringitur. O Domina, quid times? sceptrum tenes. *explicationem* utramque iungens explicat Iosephus, *Legem* illam *latam esse in subditos, ipsi vero ut regni socie licere omnia: talem esse oportere, sponsam magni Regis. De qua natus est Iesus.*

3. Reg 20

Vis è contrario Regem cernere dedecore magno affectum abs potentiore insolente Tyranno; propone tibi ob oculos Achab Regem Samariæ, à Benadab Rege Syriæ obsessum, cum exercitu centum & viginti septem millium, equitatu dempto, curribus & triginta socijs Regibus. mittit Benadab insolentem legationem ad Achab. *Hac dicit Benadab: argentum tuum & aurum tuum meum est: & uxores tuae & filii tui optimi mei sunt. miser Rex: iuxta verbū tuum domine, mi Rex, tuus sum ego & omnia mea.* Sed quod hic dedecus unius, & alterius insolentia? misero regi infamia obuersa-

tur oculis, quid agat? inops consilij
 in varia animum distrahit; conuo-
 cat proceres; hoc agitur non fuit a-
 nimus, *unum non proferendi*, non i-
 ta; inquit proceres, agendum ne-
 conuenit. quid? Regi externo &
 Barbaro Reginam, & vxores tra-
 dere? hosti tuo? Esto, liceat aliquan-
 do Patri filium vendere, & vt filius
 vendat patrem, matrem, vxorem, &
 tyranno tradat vbi auditum? *Rem
 hanc facere non possum* inquit affli-
 ctus Rex; & Rex Regum pretio-
 sissimam suam margaritam, & vni-
 uerso pluris habitam, matrem su-
 am, permiserit in potestatem vilis-
 mæ, turpissimæque creaturæ (quis
 est dæmon, & peccatum) redigi?
 Magni Regis sponsa & peccatum
 carere, nec vlli subdita esse debet.

§. 4.

3. **O** P O R T E B A T Matrem eius, *Ps. 44.*
 qui erat Sacerdos summus, *Act. 4. 29.*
 à Spiritu Sancto vnctus alijs Sacer- *10. 34.*
 dotibus præstantius, omne carere

Leuit. 21.

peccati n̄uo. Præcipiebat sacerdoti veteri Deus: *Virginem ducat uxorem. Viduam autē & repudiatam, & sordidam, atque meretricem non accipiet: commisceat stirpem generis sui vulgo gentis suæ: quia ego Dominus qui sanctifico eum.* & cuius vis fuisse prius Matrem Dei, quam Dei ? omitto hic munditiem, quæ in sacerdote requirebatur, & vestibus; Sanctitatem, & ornatum altaris, sacrificiorum dignitatem & apparatus, pretium & fulgorem supellectilis sacræ, quæ omnia fuerunt umbra Sanctissimæ Virginis. quæ fuit vestis summi Sacerdotis, altare, caro & sanguis sacrificij, quo placatus est Deus, & templum in quo fuit cultus; hoc tantum addo: in antiquo illo Salomonis templo, vt referunt antiqui Magistri inter alia, quibus Deus se præsentem illic testabatur, quatuor hæc fuisse præcipua, quorum mentio fit in libro, qui inscribitur, Capitula Patrum; *non fatuit unquam caro sanctificata*

*non conspecta fuit musca in domo ma-
 Etationis, non exstinxerunt pluvia ig-
 nem, qui erat in strue lignorum, non vi-
 cit ventus columnam fumi. cum alta-
 re expositum esset pluvia & vento.*

Miracula sunt hæc, quibus testa-
 tum voluit Deus, se illic præsentē;
 ac adeò quum sibi honorem vellet
 deferrī, magis erat rationi consen-
 taneum, vt corpus, & anima eius,
 quæ datura erat carnem & sangui-
 nem filio Dei, immunis esset à mus-
 cis & fæto corruptionis peccati,
 licet aliàs & sua natura corruptioni
 obnoxia. vt licet pluat in toto orbe
 & sit generale diluuium originalis
 labis, hæud cadat vel gutta in altare
 sacri & diuinī ignis charitatis, qui
 semper in pectore & corde huius
 Virginis arsit. Vt licet culpæ Aquilo
 cuncta perflet & à quatuor or-
 bis cardinibus bacchentur venti
 furibundi, pestilentes, salutis, vitæ,
 & quietis hostes, non tamen per-
 ueniant ad hanc virgam suauissimi
 odoris, vt eam turbent, aut impe-
 dian

diant quo minùs sursum recta feratur. tale nempe conuenit, sit quidquid tanti est sacerdotis, præcipuè cum sit eius mater: *De qua natus est Iesus, qui vocatur Christus.*

S. 5.

VOLO hunc O Domina & Regina mea vt redeam ad causam nostræ lætitiæ, & festiuitatis huius cõpellare te verbis Patris tui *Pf. 86.* David: *Sicut latantium omnium habitatio est in te*, & addit Ecclesia, vt omnes in te conijciant oculos, *Sancta Dei Genitrix.* est Virgo Sanctissima Beata ciuitas, intra cuius ambitum securi tui famuli lætantur, *Sicut latantium omnium.* omnes lætantur, & inuicem se inuitant ad Laudes tuas celebrandas, & si fieri posset sine interruptione, vt esset *Sabbatum de Sabbatho.* Sed rogas quæ sit hæc lætitia de qua Dauide nulla alia quam laudes Virginis sine labe conceptæ. quia si textum græcum consulimus, inueniemus

fermè sensum horum verborum,
 illi Legi Deuteronomij cap. 20. cõ-
 uenire. *Qui plantauit vineam, & non
 est letatus ex ipsa, reuertatur in
 domum suam & moriatur in praelio. &
 homo alter letetur de ipsa.* Vult Deus,
 vt qui plantauit vineam postquam,
 vt iubet lex, Domino debita obtu-
 lerit, ea fruatur. In hac ergo signifi-
 catione, *Sicut letatiũ omnium. &c.* Qui
 letantur ob puram hanc Cõceptio-
 nem, ad instar eorum sunt, qui pri-
 mo vineæ fructu letantur: quia cū
 Creatore exiliunt: qui & gaudet
 collegisse primum fructum, & pri-
 mum instans huius vineæ, sua ma-
 nu lata, ad suam & lætitiã, & glo-
 riam. *Sicut letantium omnium, &c.* Sed

Hic in
 psal.

gaudium, iubilo & canticis admi-
 scetur, videlicet Concepta est sine
 peccato, hæc totus orbis ingemi-
 nat, & addit S. Hieronymus, *Canta-
 bunt quasi in choris;* vt hodie patet in
 Ecclesia, quæ multis choris, iunctis
 idem canit. hic vna sodalitas, illic
 alia, hic vna Religio, illic vicissim

reliquæ . hic canit ciuitas vna , illic
 respondet alia, vnus Episcopatus, v-
 na prouincia , vnum regnum , illic
 alij episcopatus, prouinciæ , & Re-
 gna *sicut cantantium in choric . & vt*
versû perficiamus, aliqui illud, habi-
tatio est in te, vertunt, omnes fontes mei
in te, alij, oculi mei in te, quia Hebraicè
 verbo, fons, etiam oculus significa-
 tur, vt & in alijs idiomatis aliquam
 habent similitudinem: dicimus e-
 nim oculos fidei fontes lachryma-
 rum. *omnes fontes igitur, omnes oculi*
mei in te in te Virgo conijcio oculos,
 & præ gaudio fiunt fontes lachry-
 marum, dum tuam puritatem intu-
 eor dominæ Matris & Reginae meæ,
 quæ patefacit aditum ad Iudicem,
 cui nunquam fuisti ingrata. & si ex
 te tot fontes oriuntur, quot oculi
 te intuentur, quid mirum ex omni-
 bus fieri ingentem fluuium gaudij,
 & deuotionis, qui *impetu suo latificat*
ciuitatem Dei. Et si prudens ad rem
 consilium requiris, audi Iesum fili-
 um Siræ. c. 4. *Eccl. ne coneris contra*

Etum fluuij; quia inuoluet & rapi-
et te fluctibus suis, tam vehemen-
tibus ijs, qui contra nituntur, quàm
suauibus, qui illis se ferri sinunt.

Sed vt ad illud, *omnes oculi mei in*
te, redeam, videtur mihi hic chorus
suauissimæ musicæ, in quo phona-
ficus cantoribus vndique cingitur,
& ante libram stant pueri, omnes
fixis in illum oculis; omnes oculi mei
in te. aliqui canunt le plein chant,
alij, le contrepoint. Vulgus simplex
pura & sincera sua deuotione ca-
nunt le plein chant; le contrepoint,
Theologi suis subtilitatibus: Scri-
pturæ interpretes suis reconditis sen-
sibus; Eruditus Ecclesiasticus multa-
SS. & Doctorum lectione. At rogas
quis sit phonaficus, qui cunctis, quo
tenore, & voce sit canendum, præ-
scribat pueris, senibus, nobili, ple-
beo? Spiritus sanctus, aut si maior
SS. D. N. Paulus, quem hoc fe-
stum maxima pietate colere ferunt,
adeoq; construere & dedicare Con-
ceptioni matris Dei dignum sua pie-

Fulb.

tate & sanctitate sacellum. his ergo præcinentibus, cantet totus orbis die & nocte, respondeatque præcinenti. *Præcinite Domino*. quod propriè est, *Respondete Domino*, Respondete Deo, qui præcinit, nec tantillū vox & tonus ab illius præscripto recedat. *oculi mei in te, oculi sursum, sicut letantium*, & sic suavissimè Deo canis, & ut Pl. 46. dicitur *bonus psalmus Deo nostro* honor, quem hoc in festo Matri beatissimæ defers, bene tibi cedit *bonus* (utilis) *Psalmus*. Sunt hæ iucundæ laudes, ad quas concinendas omnes conveniunt. *Sicut letantium omnium.*

§. 6.

Pl. 46.

PRÆTER QVAM quod hoc suavi cōcentu Deo placemus, sanctis etiam huius puellæ sanctissimæ parentibus gratulamur, qui filiaë donorum etiam fuêre participes. quod testatur Sanctus Fulbertus: *in huius Cōceptione haud dubium est, quin utrumque parentem visifi-*

cus, & ardens spiritus singulari munere replerit: quodque ab eis Sanctorum Angelorum custodia seu visitatio nunquam abfuerit. Quantæ curæ fuit providentiæ illius, qui futurus erat filius, matris conceptio! nõ decebat, parentes tales alios generare filios, nec conferre quidquam ad conceptionem alterius, qui parentis Adæ inficiendus esset scelere: Nec enim decebat, subdit idem, ut huius singularis Virginis sanctissimi progenitores fedarentur plurimorum propagatione filiorum, qui erant futuri unica matris Dei Promissores, & educatores egregii. Sic utrique gratulamur parenti, at non hic sistamus, unumquemque verbis duorum Sanctorum Damasceni, & Fulberti singillatim salutemus. Felix, inquit hic, Ioachim alloquens, præ cæteris patribus felicior, qui tante prolis meruit vocitari patrator. Inde Damascenus: O beatos Ioachim lumbos, ex quibus semen omnino immaculatum fluxit. Vocat Damascenus

*Damascen-
 orat. 1. de
 Nativ. s.*

scenus materiam, ex qua conflatum est Virginis corpus, sanctam, etiam antequam concepta esset, aut eius anima creata.

Salutato sic Ioachimo ad S. Annã: Sancti filii conuertuntur, ac imprimis Damascenus: *O præclaram Anna vulvam in qua tabris incrementis ex ea auctus & formatus fuit fetus sanctissimus! O beatum ventrem, qui viuum calum calis ipsi lazius peperit. mox Fulbertus: vere beata, & omni in veneratione habẽda, & quodã priuilegio sacro prædicanda mater huius Sancte, quæ omnium antecessit matres in concipiendo, & generando eam, quæ solum & omnium generat creatorem. gaude, & lætare, ô felix, pro tali filia, quoniam tali dote donata es, qua nulla ante te, vel postea meruit antecellere. & concludens Fulbertus vtrumque simul alloquitur, Ioachim: & Anna bene sibi de nominis interpretatione competunt, Ioachim quippe comparatio Domini dicitur, Anna vero gra-*

ta Dei interpretatur. Sic ergo in unum
 due compacta gratia, disponente Dei
 nutu, profertur ex se gratiam non par-
 tiam, proferturam valde cunctis homi-
 nibus.

§. 7.

LICET de hac communi & uni-
 versali letitia loquuti fuerimus,
 nondum tamē expressimus, quā
 communis sit & ad quā multos
 pertineat: & si illud *Latantium o-*
mnium, sit omnes qui latantur, an
 qui latantur sint omnes? dico qui
 latantur esse omnes, quia licet re-
 periantur aliqui, qui zelo bono, &
 rationibus aliquibus innixi, con-
 trarium sentiant, illi tamen cum
 gaudio audiunt id ab alijs dici; ne-
 fas quippe putem quenquam re-
 periri posse, præsertim Christia-
 num, & eiusdem Virginis cultorem,
 qui id agrè ferat.

Sed si omnes latantur, licet id
 omnes non sentiant; quot erunt
 hodie, qui id sentiant dico eos qui

id tenent fermè esse omnes, paucis paucissimis exceptis: nec quisquam me de sola Hispali id arbitretur a ferere, de tota Ecclesia mihi sermo est, quæ si non omnis, certè penè omnis concepram, sine vlllo næuo deprædicat: & quod Hispali fit, id cum proportionè de tota Ecclesia intelligendum, *sicut lactantium omnium*, & si omnium vis inductiōnem facere, à pueris ordire qui die & noctè id canunt, quorum multi quod loqui nesciunt, canere sciunt, & nemo reiiciat tanquam puerilia pueriles Virginis laudes, *ex ore infantium, & lactantium perfecisti laudem*. quantò eorum ætas imperfectior, & rudior, tantò eorum confessio, & laus perfectior, solidior & verior. alij legunt *fundasti fortitudinem*, non est laus vana, aut sine fundamento, quæ à pueris proficiscitur licèt rationem facti aut dicti sui, reddere non valeant. *fundasti*, alij *confirmasti*, stabiluisti virtutem, robur. *Ætas imbecillis & tenera laus*

Psal. 8.

& testimonium forte, & efficax: quo confunditur superbia communis hostis, qui est peccatum originale, & dæmon, qui omnibus, tanquam filijs iræ dominabatur & triumphabat, volens nocendo creaturis vindictā sumere de Creatore: *ut destruas inimicū, & ultorē, & ut Caldæus ut destruas patrē odii, & minacē. & melius Hieron. ut quiescat inimicus & ultor, ut hic cesset illius tyrannis, ut compesceras inimicum.* de quo elegans est illa Paraphrasis: *Res mira quod sola infantium, & lac ad hoc sugentium acclamatione pro armis usus sis cōtra hostes tuos, & omnipotentia manifestum ostendens argumentum, ut re tam imbecilli subverteris inimicum, qui veluti vindicem se opposuerat tibi: Pueri Hispalentes insultant dæmoni, & peccato originali, à quorum potestate virgo semper perstitit immunis.*

Caldæus.

Sequitur pueros plebs Christiana, pia, & quæ res cælestes sapit. *Omniū, omniū,* at vulgus est in-

Mat. 18.

quis. an ideo spernendum? Num-
 quid eius ore saepe loquitur Deus,
vox populi. & contra te loqueban-
 tur, illi qui hoc argumento ne cre-
 derent Christo, utebantur, quod il-
 lum non, sequerentur sapientes,
 optimates: sed tantum vulgus; de
 quo illud contemptim iactabant,
*urba quae non noxii legem, maledicti
 sunt.* Adde eadem sentire Reges o-
 mnes Catholicos, Principes, Duces,
 Marchiones, Comites, ceterosque
 nobiles, paratos bona sua in huius
 veritatis confirmationem profan-
 dere. sequuntur ferè omnes Docto-
 res, Vniuersitates, Episcopatus cum
 suis Praesulibus *omnium* omnes fe-
 rè Religiosi Ordines, si vnum ex-
 eipias, quamuis amplissimum, sed
 nec integrum, multi enim ex eo
 Sanctissimi sapientissimi que viri,
 idem quod ceteri, sentiunt. vt im-
 pleatur paulatim illud, *sicut Latan-
 tium omnium.* Ac in primis ipse San-
 ctissimus Patriarcha *Dominicus*, hanc
 Virginis puritatem asserit, in tra-

Statu quodam de sanctissimo Sa-
cramento, quem contra Albigen-
ses scripsit, cuius verba referunt
haud pauci Auctores fide dignissi-
mi. vt Episcopus Aceruensis An-
tonius Cucarus, qui ait librum hūc
in quo Deiparam conceptam asser-
tum erat, ab hereticis ter in ignem,
iniectum ter integrum exiisse.

Patri Sibiange alios omnium
aetatum, & regionum id sentienti-
um, ac occurrit in primis *Magnus*
ille Albertus, qui Virgini duodecim
Stellarum coronam tenens pro nu-
mero privilegiorum, asserit eam so-
lam exemptā ab illa regula D Pau-
li ad Rom. 3. *Omnes in Adam pecca-*
uerunt.

Circa haec tempora ex eodem
ordine floruit Vincentius Belua-
censis quide S. Aldophonso Archie-
piscopo Toletano, eiusque scripserit
agens; ex illis tanquam suauissi-
mā florem legit verba, quibus ait,
Virginem sine nullo peccati origi-
nalis, aut actualis constanti persti-
tisse.

Alb. ci-
satus à
Canisio
l. 5. de
Doip. 6. 2.

esset. Idem ait Albertus Magnus
Sequitur doctrina pariter & sancti-
tate conspicuus Hugo Cardinalis,
primus ex suis hanc dignitate orna-
tus ab Innocentio. 4. anno. 1244.
titulo S. Sabinæ, qui explanans il-
lud, *adiunabit eam Deus mane diluculo*,
dicit *per mane*, initium vitæ intel-
ligi, *in principio vitæ, id est diluculo*
tollente tenebras peccati Originalis. yn-
de quidam operum ipsius indicem
colligentes in eo aiunt, *Peccatum*
originale nunquam fuit in Virgine. nec
hic sarge instans aliquod diuersum
ab eo, quo Beatif. illa anima creata
fuit, quod est verum principium vi-
tæ; & si dicis, infusionem illam gra-
tiæ factam paulò post principium,
ex Hugone id haud habes, qui di-
fertè ait in principio. & sanè illa in-
tellige, *tollente tenebras peccati origi-*
nalis, non quod illis fuerit occupata,
sed ne occuparetur, præseruata. *Si-*
cut medicus dicitur soluere morbum, à
quo præseruat per medicinam quæ
sunt S. Thomæ. Et vt alibi idem

3 p. q. 32.
a. 2. ad 2.

Hugo: Deus mundavit Virginem a peccatis; clarum est haud intelligendum de ijs quæ habebat, sed ijs, à quibus fuit præservata.

At quia videor audire obijcientem aliquem, aliter duobus in locis alijs sensisse, Ecclesiastæ videlicet 7. de Eccl. 24. aio in margine horum locorum additum (nec ego id curavi imprimi) *hoc non tenetur modò ab Ecclesia*, quod non solum habetur in Impressione nova Veneta anni 1600, sed & in antiqua illa anni 1504.

Addo deinde, post dicta duobus illis locis, in priore sententia pedem firmum fixisset, in Lucam enim scribens ad illa verba, *Intrauit Iesus in quoddam castellum, ubi inter octo priuilegia Virginis, in quibus superat omnes Sanctos, primùm recenset, immunitas peccati, exemptio ab omni tributo, eoq; grauissimo peccati originalis, vt idè Doctor explicat illo verbo Angeli, *Aus, id est sine va, sine occasione conque-**

C 6 rendi

rendi de misera conditione posterorū Adæ. Secundū privilegiū quod idē Doctor attribuit Virgini est *plenitudo gratiæ*. Tertiū Dignitas Martis Dei. & qua ratione ante, quā esset Mater Dei potuit habere plenitudinem gratiæ, & ante hanc executionē ab omni peccato, si illo aliquando fuit infecta? Sed vt certius sit testimoniū doctissimi hui⁹ Cardinalis, omissis duobus alijs eiusdem Doctoris locis, quos alij doctē examinant. primo ex cap. Eccl. 24 vbi docet creatam Virginem à Deo modo quodam singulari, *Provisā creati privilegiato quodam modo*. Altero, c. 12. Apoc. afferens à Deo electam Virginem, & privilegio donatam, *aliter quam Ioannes, & Hieremias*, qui quia sanctificati ante natiuitatem, celsiorem quendam sanctificationis modum intelligere debemus. Dico ergo eum in concionibus suis (quę seorsim à reliquis eius operibus impressę sunt, & quidem Parisijs (anno 1506..) in quada-

dam in (*Maffia est*) ait vnā ex stellis
 coronæ Virginis, esse eiusdem ge-
 nerationem & conceptionem, &
 hanc quidem esse cælestem, à ma-
 ledictione Euzæ immunem; at quo-
 modo generatio eius cælestis, si
 fuisset in peccato, cuius principiam
 est & radix in inferno?

Prodeat ex eodem ordine Ro-
 bertus Holkot, qui circa annum
 1349. floruit, & docta illa in sapien-
 tiam commentaria edidit, vbi le-
 ctione 200. in caput 13. mirè verita-
 tem hanc stabiluit, notans doctè
 ex scholasticis haud paucos, quia-
 lijs temporibus Virginis concepti-
 onem infectam voluerunt, haud in-
 tellexisse; sanctissimam eius ani-
 mam, vel vno iustanti peccato fa-
 ctam fuisse, cum vnita fuit corpori:
 sed alia conceptione imperfecta,
 dū naturaliter augetur corp^o, an-
 tequā animā conderetur, & hęc cō-
 ceptionē seu generationē, vt opus
 naturæ corruptæ, in peccato fuisse
 aiunt, ex qua sequutura fuisset & ha-
 bes animæ, ni De^o præcauisset. Ex

Holkot.

Taulerius

Ex eadem familia est Taulerius, qui circa annum 1350. vixit, hic in quadam concione Purificationis hæc profert: *Vires eius suprema absque medio in suam se verterant originem unita eidem; infima vero supremis, instar Adæ in originali persistens Iustitia, innocentiaque, perfectè obtemperabant. Qui nimirum hinc illi accessit decor, q̄ culpa originalis perpetuo expers fuit; a qua præservarat illã filius eius, ita ut ne momento quidẽ temporis, vel ira filia, vel vas immundum, vel diabolico (sicut nos alii omnes) subiecta dominio fuerit. Prævenit enim hoc sapientia æterna, nolens electissimum templum suum aliqua labe aspergi.*

Quil pep.

Tempore Caroli V. à 100. annis Guilielmus Pepin. in quadam de Conceptione Concione eleganter explanat, quomodo differant duæ conceptiones, quas Ecclesia celebrat matris, & filii: filia Adæ, & filij Dei, ac primum, quod si Conceptio Virginis fuit sancta, potuit

ex natura sua non esse auxilio diuino destituta, & sic praeferuata potuit maiori submissione, quam fuit superbia illa Pharisei dicere, *gratias tibi ago Domine, quia non sum sicut ceteri hominum*. & conceptio filij Dei, quia talis, & tali modo non potuit non esse sancta. 2. quod Virginis, naturali modo, à patre & matre genitæ cepit corpus paulatim augeri & perfici, antequam illi anima infunderetur, ac Christi in visceribus Virginis Spiritus Sancti operâ primo instanti fuit perfectum, & unitum animæ, & Verbo, quæ elegantissime, secundum Theologica principia profequitur.

Anno 1500. in Aragonia *M. Santius de la Porta* floruit, magnus vir, & cui Aragonia post S. Vincentium Ferrerium in concionandi munere primas defert, hic corâ Summo Pontifice concionem habuit, postquam Magister Sacri palatij est creatus, in qua inter cætera Beatam Virginem asserit parentis primam,

*Santius
à porta.*

non incurrisse labem, sed à sancto Spiritu præuentâ, & ab omni peccato præseruatam; & agens de *Voluptate*, in quam incurrit Eua, Beati Virg. à communi regula exceptâ; *Hac privilegia summa Virgo habet mali carentiam, unde excipitur à regula generali, ad quod stabilendum vitur, illo Divi Augustini, quando agitur de peccatis, Virginem semper excipiendam, Vici enim omni ex parte peccatum*

*Vino
Viguer.*

Omitto M. Leonardū de *Vino*, Ioannem Vigueriam, & insignes alios verbi Dei præcones, Magistrosque Ordinis Prædicatorum nostri temporis, qui & in *Castella* & *Burgie* eandem veritatem magno verborum pondere stabilierunt, Vt Fr. Ludouicum Granat. & primarium Salmanticæ Doctore Ioannē de la penna, in suis Lectionibus, afferendo (vt eius discipuli testantur) se in afferenda Virginis puritate Angehei Doctoris sequutum spiritum, licet ab eius littera videretur

*Lyd.
Granat.
Ioannes
De La
penna.*

recedere : expectabat enim S. Do-
ctor quid Ecclesia, summusq; Pon-
tifex super ea re decerneret, quod
nobis contigisse gaudemus. Adde
tantum insigne testimonium, no-
stri temporis quidem viri, sed an-
tiquioribus haud postponendi, S.
Ludouici Beltrami, quem præter-
quam quod Festum Conceptionis *Fr. Lud.
Beltram.*
maximo pietatis sensu celebraret,
referre solitum accepimus Si S.
Thomas, & S. Bonaventura hoc
tempore vixissent, quod reliqua
sentit Ecclesia sensuros fuisse. Sic
litteris mandauit Fr. Vincentius
Iustinianus Prior Conuentus Va- *Vincent.
Iustinian.*
lentini Prædicatorum in libro ad-
ditionum, ad Historiam S. Fr. Lu-
douici Beltran c. vltimo, impresso
anno 1593.

Sed quia Litterati optant sæpius
auctoritatem magni alicuius Do-
ctoris, quàm magni Sancti in tali-
bus materijs, vt illis, cæterisque om-
nibus satisfaciam, Cardinalem Ca-
retanum in medium adducam, qui
licet

licet rigidus valde fuerit, in nostram sententiam, in eo, quem Leonis X. dicitur, libro, ita ut nec æqualiter probabilem iudicari (fateatur, licet, infinitos Doctores, qui nostram sequuntur) postea tamen lenior factus, volensque refrænare indiscretum zelum suorum, agnoscens quàm debili fundamento multi niterentur. Quod scilicet, nisi Mater Dei infecta peccato originali fuisset, redempta non fuisset, ait 2. 2. q. 81. a 3. *nō solum redēptione indiget, qui dēus aliter captiuus est, sed & qui obnoxius est captiuitati, & solito suo lepore: Et hac bene notabis tu Thomista, ne nimio zelo accēsus, nō secundum sciētiam erronea dicas, quæ erronea nō sunt, cū de conceptione B. Virg. disputas, aut predicas.* quæ vltima verba licet in mendosis aliquot impressionibus non habeantur, leguntur tamen in Romana emendatissima anni 1570. facta cum operibus S. Thomæ iussu Pij V. & licet eadem repetierit postea 3. p. non tamen tam clarè

Caietan.

nec vt doctrinam planè suam, & S. Thomæ, vt hoc loco; vbi vult eum egere redemptione non solū qui de facto captiuus est, sed qui est in periculo (vt ipsemet postea, *in procinctu seu periculo habendi peccatum, quisquis indiget saluari a peccato*) & cui si non subueniatur in seruitutē incidit. & vt concludam ad consolationem omnium nostrū, & satisfactionem, qui quoad fieri potest S. Thomam sequimur, annotat hic eximius illius commentator, tempore S. Thomæ non fuisse animaduersam hac in materia rationem (*quia tēpore suo non erat adinuenta*) explicandi, quomodo quis posset in conceptione sanctificari; ideo haud meminit eius S. Doctor; scilicet non ante creatam animam, quia solum corpus haud erat gratiæ capax, nec post creatam, & infusam quia iam fuerit infecta: sed eo instanti quo anima creatur, & vnitur corpori, & incipit esse filia Adæ. ita vt sacra hac in schola reperiamus

semperque repetire erit, quidquid
ad consolationem nostram, sa-
namque doctrinam requiremus.
sed

§. IX.

QUIA dixi ferè omnes religio-
sas familias sine labe Virgi-
nem asserere; vobis annuentibus,
verbum subit addere de nostra mi-
nima Societate, repetendo, quod è
Theologis nostris vnus (quem
meritò veneratur Complutensis A-
cademia, & tam illustri filio gloria-
tur) religionis totius nostræ nomi-
ne scripsit: *omnes qui Christiani no-
minis fidem profitentur, in hanc sen-
tentiam uno animo & affectu ita
conspirant, ut sine magno populi scam-
dalo iam nemo possit oppositam populo
in cõcionibus exponere. & addit: nostra
Societas tam verbo, quam scripto, v-
bique, semperq; ita sensit & docuit. nec
aberrat à veso; paucis enim his an-
nis, quibus stetit Religio nostra, in-
terque tot scriptores, quos tuist,*
quot

P. Vafq;
3. p. q. 27.
a. 2. disp.
117, 6. 2.

quot merito admirere, nec, per gratiam Dei, inutiles Ecclesiæ, omnes professi sunt hanc veritatem, & propugnarunt, quæsis hinc inde occasionibus, vtilitatem firmarent. & cum materia quam tractabant de illa agendi segetem non offerret, ipsi eam vltro quæsierunt, hi in suis Controversijs, ad obstruendum os alicui hæretico; illi exponentes S. Paulum explicando, & coarctando regulas generales, quas ille de peccato, morte, & redemptione statuit; alii in Evangelijs recendo Virginis elogia; hic in versiculo aliquo Psalmi, ille in angulo aliquo Job, alius in meditationibus, in concionibus alter; & quibus alia non fuit occasio, in aliqua Doctrina epistola ad amicum, aut Episcopum; & inter tot (quadraginta enim inuenies)

Cambr. 10. Deip. v. 50 & sequentibus.

Theodorus Peltanus de peccato origin. cap. 6.

Toletus in Ioannem c. 3. Annot. 3. & in Luc. c. 1. Annot. 2.

Bellarminus 10. 3. l. 4. de do statu peccati.
Franciscus Turrianus Epist. ad Iacobum
Amiotum Episcopum Antisidii. de defini-
tione peccati originis.

Maldonatus Sup. Math. 9.

Salmeron tom. 3. tract. 1. de infantia Sal-
uatoris, & tom. 13. in c. 5. ad Rom. disp. 49. 50
51. 52.

Peterius in Daniel c. 4.

Deltio in florid. Marian. in Cant. 2 sect. 4
¶ l. 4. disquisit. Magic. c. 1. q. 3. sect. 4.

Henriquez l. 2. de missa c. 7 lit. 3. in glos.
Et de fine hominis c. 10. l. B. in glos. ¶ in D. T.

Suarez 3. p. q. 27. a. 2. disp. 3. sect. 5.

Vasquez ibidem disp. 117.

Greg. à Valentia tom. 4. disp. 2. q. 1. p. 2.

Barradius tom. 1. l. 6. concord. c. 30.

Joannes Ferdin in thesauro script. verbo.

Calcaneus n. 10.

Lorinus in Ps. 59.

Benedict. Justinian. in ca. 2. 1. ad Tim ad
¶ verba, qui dedit redemptionem. & sup.
2. ad Hebrcos.

Coru. à Lapide Sup. id ad Rom. 5. per ve-
rum hominem peccatum intravit.

Pineda in Job. 14.

Magallanes in 1. ad Tim. 2. lect. 4. ann. 6.

Joannes de Salas tom. 2. in 1. 2. q. 81. tra-
3. disp. 11. sect. 5. n. 68.

Ioannes Bonifacius in vita B. V. ibid.

Christophorus de castro c. 2. n. 5.

Josephus Acosta. de Christo reuelato.

Carolus Mangotius *in monitiis Maria-
nis, monit. 2.*

Petrus Morales *in c. 1. Matth. l. 1. tract. 1.
de praeservatione Maria.*

Costerus *medit. 1. de concept.*

Bruno *tom 4 medit. 1.*

Labata *in apparatus, verbo Maria prop. 3.*

Mesa *in mensa spiritali, verbo Maria n. 2.
q. 34.*

Olorius *in festo Concept.*

Ribadencira *in vitis Sanct. 2. Decemb.*

Nicolaus de Arnaya *in meditationibus
de Virtutibus Virg. medit 2.*

Ludouicus de Ponte *tom. 1. p. 2. medit.
3. puncto. 4.*

Julius Mazarinus *in ps. 50. discursu 26.*

Notandum cum in nulla religio-
ne fuerint scriptores Ecclesiastici,
in qua nõ fuerit hac in controuer-
sia Varietas, & sententiarum op-
positio, pro alterutra parte, alijs
alijsq; certantibus; in nostra Socie-
tate nunquam inuentum esse nec
per Dei gratiam inuentum iri, qui
de Virginis puritate dubitãrit:
quod haud dubiè singulare Dei
donum est & Virginis priuile-
gium ingens, ad nos in dies sibi
magis deuinciendos, & vt nihil

omittam, haud iniucundum erit adnotare, quod oēs nostræ Societatis cogit pro viribus, pro hac parte stare, decretū scilicet & verba Cōcilij Tridentini circa hoc punctū, in fauorem purissimæ conceptionis, quæ habentur sess. 5. Vigentē & laborante vt id decerneretur, P. nostro Iacobo Lainez, secundo ordinis nostri generali, quem totus orbis aded in amplissimo Theatro est admitatus, & cuius labores adeo Ecclesia probauit. qui, quia vltimus inter generales, vtpote nouissimæ familie generalis, sederet; Sed tamen quia familia ipsius Clericorum erat, cuius antiquitas prima est in Ecclesia, & ob notam viri doctrinam, quotiescunque sententiam dicere cum oportebat, iuebatur ab ordine discedere, & in media Patrum corona consistere, vt ab omnibus posset audiri. Cum ergo Concilium, decretum tulisset de peccato originali, quod per omnes Adæ filios grassatur; proposuit vt a-

liquid

liquid adderetur; ne videretur doctrina generalis in præiudicium *immaculatæ Conceptionis*: gratum id fuit Concilio, cupijtque eum super ea re differentem audire, eumque ad tres dies expectavit, & quia dies decreta erat, qua quartana expectabatur, voluit in diem sequentem Concilium differre sessionem, haud ei consensit: Beatam Virginem, cuius res agenda erat, prouisuram dictitans, vt & prouidit, eo die enim fuit liber à feбри; cumque auditus esset omnium summa satisfactione & plausu, decreta sunt verba, quæ instinctu Spiritus sancti habemus scripta, quibus Ecclesia profitetur non esse mentem suam vllò decreto, vbi agitur de peccatis, Beatam Virginem comprehendere. Sed & illud notandum hac in Virginis conceptionem pietate plurimis morbis attulisse medicinam; cum ægros adiens iuberet votum aliquod in Conceptæ Virginis honorem nuncupare, quod plerumque cadebat feliciter.

§. 10.

Quæritur, inquit aliquis licet, tot
 testes congregas; vellem absolute
 sine exceptione, & sine feno
 dicens *omnia*, ne vno quidem
 dempto. Sed si illud (fecè) non ob-
 staret, negotiata esset fidei accitit-
 lus, vniuersa enim Ecclesia id tene-
 ret, que cum sit sponsa Christi, *est*
columna veritatis iamat eam tenere
 Deus & Spiritus veritatis, nec sinit
 eam vniuersam errare, aut à spiritu
 mendacij illi suum fieri; & quod
 vniuersa senserit, veritas erit certis-
 sima, nec vlli obnoxia mendacio, sic
 enim pollicitus est Deus; sed recrea-
 mini, & expectate tantillum Hispa-
 lenses mei, digni ob festum quod
 tanta pietate celebratis, æterna
 laude; recreamini inquam duobus
 ex capitibus, I. quidem interiori
 gaudio quo interius perfundimini,
 & perfunduntur vniuersim illi, qui
 B. V. atq; huius festi sunt cultores,
 quibus eius pacitas est calcar, ad

1. Tim. 3.
 Ioannis
 14. & 17.

frequentanda Sacramenta, pietatis
 exercitia obeunda, ad meliorem
 frugem redeundum, cuius fauorem
 eo ardentius implorant, quod gra-
 uioribus peccatis tenentur irretiti.
 Et hanc rationem maximi faciebat
 Fr. Ioannes de la penna, de quo su-
 pra, ut eius discipuli testantur, & re-
 fert in illo suo tractatu Fr. Vincen-
 tius Iustinianus eiusdem Ordinis
 ad veritatem Conceptionis asse-
 rendam. ut ex aduerso, qui con-
 trarium sentit, aut loquitur, vide-
 tur inuis turbari, & quasi timore
 eo facto iniuria conscientie sine face-
 re, populoq; Christiano, hinc cum
 illud vult asserere mille vitis pre-
 occupationibus, illudque tantum
 musitat, & cum tandem audeat o-
 pinionem suam aperire, non id fa-
 cit, ut eam alijs persuadeat (scit eni-
 nim id vires suas excedere) sed ut
 ostendat, non esse ita improhabi-
 lem ac vulgo iactatur. Magnam ar-
 gumentum veritatis, & sanctitatis
 festi quod celebramus!

Vinc. in-
 sin. c. vi.
 §. 10.

Alterum caput est, quod quam
vis non sit planè certa, nec de fide
puritas Conceptionis; constat tamen
esse pium, laudandum, sanctum
Deo acceptum, & Ecclesiæ conso-
num hoc festum, idque celebrare,
Virginem semper puram profiten-
do & quidem publicè, quando id
fit proponente, & approbante Ec-
clesia, immo hortante, quæ in ap-
probandis operibus, moribus, &
cultu diuino errare non potest, nec
vllus dubitandi scrupulus superesse
potest; sed in certitudinis defen-
sionem caput lubens offerrem, &
insigni à Deo beneficio afficerer,
laureaque Martyrij donarer: vt-
pote ob defensionem operis pij
profuso sanguine. & de hac re, hoc
loco dictum sit satis, & illi qui no-
uit, in quo consistat ratio Martyrij,
& qui ignorat.

Sed vrget aliquis, quandoqui-
dem omnes hoc sentiunt, & profi-
tètur, exceptis paucis, qui respectu
Ecclesiæ vix sunt vlli, & cum om-
nes id-

nes id sentient, ~~fit~~ futurum de fide, quantum ad id restat? Respondeo tam parum deesse, quàm sunt pauci, qui desunt, vt sint omnes, qui id sentiunt, & profitentur; quod patet. Addo cum ferè sint omnes, esse in proxima potentia, vt fiat articulus fidei: & tunc erit absque exceptione, regula generalis, *sicut latantium omnium*.

Sed circa hoc aduertite, ad quod oro, aures benignas præbeatis.

Sic in animum induco meum, paucis ijs, qui contrarium sentiunt, & per quos stat, quo minus fit super hac re communis consensus omnium, parari illis à Deo; quid putatis? honorem in Ecclesia hac singularem, & in triumphante præmium, & coronam insignem. rationem, & modum explico: destinat eos Deus, vt tandem amplectentes sententiam communem Ecclesie, dent finem huic controuersie, litemque concludant, faciantque vt sit fidei articulus. Magni hono-

ingens gloria, quam hodie, cras &
 quando cumque illis lubuerit, con-
 sequi possunt habebantque, ut sit
 illic cumulus, corona, & de-
 ctus, tantæ doctrinæ, sanctitatis,
 religionis, & spectatæ in Diuam
 Virginem pietatis. audite Vagaba-
 bat Dauid tempore tumultus ab
 Absalone filio, concitati. Urin-
 que stabant acies certatum est, ces-
 sit cum suis Absalon, suspensus,
 lanceis confossus interijt. Qui
 partes ipsius sequuti fuerant hinc
 respectare cladem suam & occasio-
 nem attendere, itaque secum: fusi,
 fugati, sine duce qui cæsus est, sine
 Rege, qui extorris erat, cui nos
 nostraque debentis, eia commili-
 tones de decus abolendum est, Re-
 ge in solium restituro; placet consi-
 lium omnibus si excipias tri-
 butum Iuda, Guarus eorum quæ ge-
 rebantur David, licet cæterarum
 tribuum consensu lætus, atrameu-
 tamicæ suæ tribui offensus, quam
 ita officij sui cernebat immemo-

rem, legat ad illam duos Sacerdotes Sador, & Abiathar, qui amice expoſtulent, 2. Reg. 19. *Fratres mei vos, & mecum, & caro mea quare noniſſimi reducit Regem? Attente valde ſunt, auditi, & quale ab ipsis expectari poterat, tulere reſponſum. Reuertere tu, & cum nos ſerua tuu.* Moras rumpunt, primique in tranſitu Iordanis occurrunt Regi, neſcitur ceteris tribus, accurrunt, queruntur ſe qui numero excedant & manuius de Rege reſtituendo cogitatione ſubdolè præuentos; haud ferendum, in vnam Tribum, reſtitui Regis, gloriam derivari. Nulla cupiam (inſit Tribus Iuda,) inferatur hoc factò iniuria, nam licet prius Regem reducamus, nihil nobis arrogamus. *Quia mihi propior eſt Bax* contra reliquæ; ſed ſumus nos decem nemo, alius nobis conferendus; Sedijs dimiſſis, ad nos Redeo. mitamus ad hâc nobiliſſimâ familiâ legatos; *quare noniſſimi reducit Regi-* nam? cum ſitis Domini, Senatores

huius Reip. huius concilij sapientes, huius vniuersitatis Magistri, & pluribus nominibus Reginae-obstricti, *quare nouissimi*. aut vltimi in collocanda Regina cæli in possessione pacifica huius gloriæ, quæ illi defertur in terris? videbimus, si modo vita suppetat, ante non multum tempus eos præcipuos in festo hoc celebrando, nosque in hoc, vt in alijs excedere, fiat & viuat gloria Dominae meæ, omnesque alacres, læti, plaudentes, pij simus pars nec vltima huius lætitiæ Vniuersalis, *letantium omnium*, vt Dominae Matri Reginae nostræ obsequium tale deferamus, vt & ipsa sanctarum eius virtutum & purissimæ sanctitatis imitatione, Regnet in nobis, Regnet & magnus Rex filius eius, hic per gratiam, illic per gloriam &c.

PIVM OSANNA,
MAGNÆ MATRIVIR-
GINI.

Absque Originalis peccati labe
conceptæ:

*Ab Hispalensibus puerulis, diuinitus in-
spiratis promptum.*

Latinè utcumque redditam Ex Hi-
spanicis Rhythmis excusis.

V Eridici infantes,
Qui morantur Hispali,
Alphabetum lallantes,
Ut tinnitum crotali:

Negant Originale
Tetigisse Virginem,
Peccatum, quod tam male
Defœdauit hominem.

Sic, sic pium O sanna
MARIE depromite,
Quam parit nobis Anna,
Non infectam fomite.

Procul procul, agones
Disputantis populi,
Credo, quod pusiones,
Qui morantur Hispali.

Quod in scholis Doctores,
 Nil ad iras impetulant;
 Hoc Infantes ad fores
 Clamantes, restituant.
 Sic iam frustra sunt bella,
 Frustra fertur questio:
 Parnos docet Tabella,
 Cesset disputatio.

Cessent iam altercantes,
 Et Oſanna audiant,
 Quod MARIAE lectantes,
 Cantibus ingemunt.

Nolo magnos clamores,
 Disceptantis circuli:
 Sequor paruos Doctores.
 Prophetantes Hispani.

Clamant CONCEPTIONEM
 Abſque omni macula:
 O pulchram cōſcionem,
 Prima dignam Inſula!

Lac adhuc tingit ora,
 Et cantatis Canticum;
 Docentes mitiora,
 Doctorem Angelicum;
 Qui, ſi vita reſtaret,
 Veſtram hanc ſcientiam,